



Effectieve zorg & behandeling bij dementie

Deze nieuwsbrief is een uitgave van
de Informatiedesk Effectieve zorg & behandeling bij dementie en
de Helpdesk Ontmoetingscentra

Jaargang 5, nr. 2, December 2016

Redactie: C.P. Pastink, F.J.M. Meiland, I Hendriks, R.M. Dröes

Insturen kopij: ontmoetingscentra@ggzingeest.nl

Website Helpdesk Ontmoetingscentra: www.ontmoetingscentradementie.nl

Redactioneel

Het jaar is alweer bijna afgelopen! Nog ruim een week en dan luiden we 2017 in.

In deze laatste nieuwsbrief van 2016 groot nieuws: het eerste ontmoetingscentrum in Utrecht is een feit! Initiatiefnemer is de King Arthurgroep. Een half jaar na de opening doen zij verslag van de eerste ervaringen. In de rubriek Nieuws vanuit de ontmoetingscentra, deze keer twee inspirerende reportages vanuit Ontmoetingscentrum De Thuishaven in Tholen en Ontmoetingscentrum Molentocht in Purmerend.

Verder vindt u in deze nieuwsbrief informatie over de cursus voor personeel van ontmoetingscentra. Wij feliciteren alle cursisten die dit jaar hun certificaat behaalden! De 14^e jaarlijkse bijeenkomst van de Landelijke Werkgroep Ontmoetingscentra, wordt in 2017 op 16 maart georganiseerd. Noteer dit alvast!

Wij vragen uw speciale aandacht voor drie oproepen: een nieuw onderzoek naar 'Exergaming' - een combinatie van exercise en gaming -, waar vanaf heden ook Ontmoetingscentra aan deel kunnen nemen. Geef uw centrum op als u hierin geïnteresseerd bent!; een oproep aan alle Ontmoetingscentra voor deelname aan de enquête die momenteel landelijk wordt gehouden onder Ontmoetingscentra in Nederland om inzicht te krijgen in de gebruikers van de centra; en een oproep van Koor Con Amore Rotterdam dat op zoek is naar nieuwe koorleden. Tot slot kunt u in deze nieuwsbrief lezen over de promotie van Marijke van Haeften - van Dijk. Zij onderzocht onder meer dagbehandelingen die zijn gaan werken volgens het model Ontmoetingscentra. En natuurlijk hebben we weer interessante congres-, lees- en kijk-tips voor u verzameld. Veel leesplezier!

Wij wensen u mooie feestdagen toe en alle goeds voor 2017! *De redactie*

Nieuwe ontmoetingscentra

King Arthur in Utrecht

Op donderdag 30 juni 2016 is in Utrecht het nieuwe ontmoetingscentrum van de King Arthur Groep geopend. Het uitgangspunt van dit ontmoetingscentrum is het laagdrempelig aanbieden van ontmoetingen aan mensen met dementie in bestaande openbare ruimten, zoals een wijkcentrum, bibliotheek, huiskamer of koffieruimte in een verzamelgebouw. Mensen komen op eigen gelegenheid naar het centrum en de duur van de deelname is flexibel van 1 uur per dag, tot enkele uren, een dagdeel of meerdere dagdelen. Er wordt intensief samengewerkt met anderen in het (verzamel)gebouw, waarbij aangehaakt kan worden bij bestaande activiteiten.

Omdat we ondersteuning boden vanuit een openbare huiskamer in een wijkcentrum, was het soms erg druk. Activiteiten liepen door elkaar heen. De ontmoetingsgroep groeide snel waardoor er ook snel geschakeld moest worden in het aantal vrijwilligers. Een aantal deelnemers moest worden gehaald en gebracht, dus ook het vervoer moest geregeld worden. In een gemeenschappelijke ruimte is niet altijd plek voor de opslag van spel-/schildermaterialen. En ook niet altijd de mogelijkheid om een muziekinstrument, zoals een piano, te plaatsen, om van een duofiets nog maar te zwijgen. Ook de organisatie van de lunch, het gebruik van de koelkast of keuken moest worden afgestemd als er andere activiteiten plaatsvonden. Deze ervaringen, opgedaan in de eerste weken heeft ons doen besluiten alsnog op zoek te gaan naar een andere locatie. Inmiddels is OC Utrecht gevestigd op een vaste plek (Dr. Max Eeuwstraat 74 in Utrecht). We zijn 3 dagen per week open. Zodra er meer animo is breiden we de dagen uit.

Anita Schimmel, directeur King Arthurgroep

Nieuws uit Ontmoetingscentra

Save the date!

Landelijke Werkgroep Ontmoetingscentra

Op 16 maart 2017 van 14-17u vindt de jaarlijkse bijeenkomst van de Landelijke Werkgroep Ontmoetingscentra plaats in Amsterdam. De locatie wordt binnenkort via de mail bekend gemaakt. U kunt u aanmelden voor de bijeenkomst via ontmoetingscentra@ggzingeest.nl

Fotoproject OC De Thuishaven in Tholen

Een tijdje geleden zijn wij een project gestart op ons OC De Thuishaven. We hebben cliënten en mantelzorgers gevraagd in oude albums, schoendozen etc. te zoeken naar oude foto's.

Dit konden foto's zijn van de kinderjaren, ouders, trouwen, beroepen, kortom alles wat het leven van onze cliënten in beeld kon brengen. Zodra er foto's werden aangeleverd, kopieerden we die en gaven ze terug. Mantelzorgers en cliënten lieten weten wat/wie er op de foto's stonden.

Onze cliënten knipten hun eigen foto's uit en plakten ze op een groot (naar keuze) gekleurd karton en konden teksten onder de foto's zetten.

Toen alle collages klaar waren, hebben we die in de gang bij OC De Thuishaven gehangen.

Ook dit was erg leuk: veel bewoners en bezoekers bleven even staan om te kijken naar de collages. Sommige cliënten van ons gingen dan de gang op en gingen uitleg geven over de foto's.

Nadat de collages twee weken hadden gehangen, zijn ze meegenomen door de cliënten. Enkele weken later overleed er een ex cliënt van ons. Hij woonde al een tijdje op de verpleegafdeling.

Bij het condoleanceregister lag de collage die dhr. bij ons op De Thuishaven had gemaakt.

Foto's zijn zo belangrijk.

Gerda Elshof, programmacoördinator

Nieuwe locatie OC Molentocht

OC Molentocht (locatie van de Zorgcirkel) in Purmerend heeft een nieuwe ruimte gekregen.

Het OC zat eerst op "4 hoog achter" van de locatie. Nu hebben we een ruimte op de begane grond. Het grenst aan de ene kant aan het restaurant en aan de andere kant aan de tuin. In die tuin zijn zelfs beweegtoestellen geplaatst. We zijn nog meer laagdrempelig geworden hierdoor en veel meer in het zicht. Dat is goed te merken want het OC is nu 5 dagen geopend en geheel vol.

We merken ook dat de mantelzorgers erg tevreden zijn en zich gesteund voelen. Kortgeleden hebben we een grote info-bijeenkomst gehouden met als thema: kind van een ouder met dementie.

Arjan Hulskes, GZ psycholoog was gastspreker. Hij gaf de aanwezigen ook uitleg over het ziektebeeld dementie. Bijzonder, de mantelzorgers waren erg benieuwd naar wat er gebeurt in het brein. Daarna werden de omgangsvormen en onbegrepen gedrag besproken en al snel werd de

ene ervaring na de andere gedeeld. We merkten dat men zich erg vrijelijk uitte en dat er veel herkenning was. Dit werd als ondersteunend ervaren. Er kwamen ook veel emoties los. Al met al ging men met een tevreden gevoel huiswaarts en was men blij met het lotgenotencontact, de adviezen en vooral de erkenning.

Anita Voogt, programmacoördinator

Nieuws Algemeen

Promotie Dr. Marijke van Haeften - van Dijk

Afgelopen 13 september promoveerde Marijke van Haeften - van Dijk! Haar proefschrift heeft de titel: "Social Participation and Quality of Life in Dementia. Implementation and effects of interventions using social participation as strategy to improve quality of life of people with dementia and their carers".



Marijke deed onderzoek naar methoden voor het bevorderen van de sociale participatie van mensen met dementie. Zij onderzocht onder andere de meerwaar-

de van het omvormen van traditionele dagbehandeling in het verpleeghuis naar laagdrempelige dagbehandeling met mantelzorgondersteuning in de wijk volgens het model van ontmoetingscentra. Zij vond dat deelnemers met dementie aan laagdrempelige dagbehandelingen in de wijk na zes maanden deelname minder gedrags- en stemmingsproblemen hadden dan deelnemers van dagbehandelingen die in het verpleeghuis werden georganiseerd. Mantelzorgers in laagdrempelige dagbehandeling die bij aanvang moeite hadden met hun zorgtaken, voelden zich na zes maanden minder belast door gedragsproblemen van hun naaste. Deelnemers en mantelzorgers waren tevens tevredener over de laagdrempelige dagbehandeling.

Marijke heeft ook onderzoek gedaan naar de effecten van de Veder Methode. Uit dit onderzoek blijkt dat huiskamervoorstellingen volgens de Veder theater methode meerwaarde hebben voor mensen met dementie in het verpleeghuis. Huiskamervoorstellingen door professionele acteurs hadden een positiever effect op het sociaal functioneren van mensen met dementie dan bestaande reminiscentiegroepen.

De redactie

Koor Con Amore Rotterdam krijgt groot applaus op het Genero Symposium

Het Genero Symposium had als titel "Ondersteuning mantelzorgers van mensen met dementie". Ruim 4 miljoen mensen (33% van de volwassenen) geeft een vorm van mantelzorg. Voor veel mantel-

zorgers is dit een zware belasting en dat terwijl de druk alleen maar toe zal gaan nemen. Met passende ondersteuning houdt een mantelzorger de zorg langer vol en kunnen cliënten langer thuis blijven wonen. Professor Rose-Marie Droës sprak over effectieve interventies die met behulp van het Ontmoetingscentra 3.0 en ondersteuningsactiviteiten buiten het centrum een dergelijk resultaat zouden kunnen bewerkstelligen. Initiatieven als koor Con Amore behoren ook tot dergelijke ondersteuningsactiviteiten.

Koor Con Amore liet zich tijdens het symposium van haar beste kant zien. De Sound of Music kraker Do, Re, Mi met Irene in de solo, jazzy nummers en stemoefeningen werden ten gehore gebracht. Het enthousiasme van het koor was aanstekelijk want de hele zaal zong en klapte mee. Naast het positieve effect van muziek op het brein biedt het koor een plezierige activiteit voor twee. Het kan bewerkstelligen, zo onderschrijft de casemanager dementie, Marjan van Dorp, dat



men het thuis langer volhoudt doordat men samen positieve energie krijgt en doordat de wekelijkse bijeenkomst structuur in de week biedt. Daarbij voorziet het koor in de basisbehoefte ergens bij te horen op basis van gelijkwaardigheid, ook wanneer er sprake is van dementie. Bezig zijn met muziek kan in iedere leeftijdsfase. Aanbod waarbij mensen zich thuis, gewaardeerd en veilig voelen zijn daarbij voorwaarden.

Koor Con Amore wil een waardevolle activiteit zijn middenin een wereld die steeds onoverzichtelijker wordt door het dementeringsproces. Wij kunnen nog veel meer koorleden gebruiken. Interesse? Neem contact op met:

marjanvandorp@debovenkamer.org

Alice Offringa

Cursussen

Cursus personeel ontmoetingscentra c.q. laagdrempelige dagbehandelingen in 2017

De cursus personeel ontmoetingscentra was ook in 2016 weer een succes. Elf personen volgden de gehele cursus vanaf februari en behaalden op 13 december hun certificaat. Allen van harte gefeliciteerd! Daarnaast waren er ook dit jaar weer ongeveer tien cursisten die enkele losse cursus-dagdelen volgden.

De inschrijving voor de nieuwe cursus personeel van ontmoetingscentra c.q. laagdrempelige dag-



behandelingen is inmiddels weer geopend! De cursus start op dinsdag 14 februari 2017. De cursus is met name bedoeld voor (nieuwe) personeelsleden van ontmoetingscentra, maar staat ook open voor mensen die een dergelijke functie in de toekomst ambiëren.

Wilt u zich aanmelden of wilt u meer informatie? Neem dan contact op met Channah Pastink via tel 020-7885622 of email

ontmoetingscentra@ggzingeest.nl of neem een kijkje op de vernieuwde website van de helpdesk: www.ontmoetingscentradementie.nl

Effectieve zorg & behandeling bij dementie

Een greep uit de databank van de Informatiedesk Effectieve zorg & behandeling bij dementie

'BBET therapie vermindert gedragsproblemen bij mensen met dementie'

Mowrey en collega's hebben onderzoek gedaan naar het Behavior-Based Ergonomic Therapy (BBET) programma. Dit programma is gericht op het voorkomen van probleemgedrag bij dementie. Voorafgaand aan de interventie is met behulp van familieleden van deelnemers informatie verzameld over de persoonlijkheid en interesses van de deelnemer. Met hulp van verzorgenden is een leer- en gedragsprofiel opgesteld. Deze informatie werd gebruikt om een persoonsgericht actieplan op te stellen, met op de persoon afgestemde activiteiten. De activiteiten werden onderverdeeld in rustgevende activiteiten (o.a. muziek luisteren, voorwerpen aanbieden met een persoonlijke emotionele waarde) en stimulerende activiteiten (spelletjes en puzzels). De deelnemers kregen gedurende 12 maanden dagelijks op hen afgestemde activiteiten aangeboden. Het onderzoek werd uitgevoerd in twee groepen: één groep bestaande uit deelnemers die gedurende een deel van de onderzoeksperiode op de afdeling woonden, en één subgroep van deelnemers die de volledige onderzoeksperiode op de afdeling woonden. Zes maanden na de start van BBET waren de gedragsproblemen en de negatieve stemming bij de deelnemers verminderd. Ook het aantal dagen met probleemgedrag en het aantal valincidenten bleken enigszins verminderd, maar deze verschillen waren statistisch niet significant. Bewoners die de volledige onderzoeksperiode op de afdeling

hadden gewoon vertoonden minder probleemgedragingen. Er was geen verschil van betekenis in stemming, het aantal dagen met probleemgedrag en het aantal valincidenten. Ook medicatiegebruik verminderde niet na invoering van BBET, in geen van beide groepen.

Mowrey C, Parikh PJ, Bharwani G, Bharwani M. Application of Behavior-Bases Ergonomics Therapies to Improve Quality of Life and Reduce Medication Usage for Alzheimer's/Dementia Residents. American Journal of Alzheimer's Disease & Other Dementias (2012) 00(0) 1-7.

Download de hele factsheet over dit onderzoek via de digitale Informatiedesk Effectieve zorg & behandeling bij dementie.

https://www.vumc.nl/afdelingen/informatiedesk-dementiezorg/pwd_vph/vph_beh/7184699/

Oproep

Oproep dagcentra voor deelname aan het Exergaming project

Er is steeds meer erkenning van het belang van beweegactiviteiten, ook voor mensen met dementie! Exergaming (exercise en gaming) is een innovatieve manier waarop mensen met dementie veilig en plezierig kunnen bewegen, met behulp van beweegspellen in een virtuele omgeving. VUmc onderzoekt de komende jaren de (kosten-) effectiviteit van exergaming voor mensen met dementie en hun mantelzorgers (projectleider Franka Meiland). De onderzoekers zijn op zoek naar dagcentra (Ontmoetingscentra, LPD-plus MO, dagbehandelingen) die deel willen nemen aan dit onderzoek. Meer informatie over het onderzoek kan gevonden worden op: goo.gl/RZouIm

Wilt u graag deelnemen of wilt u meer informatie ontvangen over het project? Neem dan contact op met Annelies van Rijn (j.vanrijn1@vumc.nl) of Joeke van der Molen (j.vandermolen@vumc.nl).

Oproep Landelijke enquête Ontmoetingscentra

Enige tijd geleden is aan alle ontmoetingscentra een uitnodiging verstuurd voor deelname aan de Landelijke enquête Ontmoetingscentra. De enquête wordt in het kader van het onderzoek 'Ontmoetingscentra 3.0' afgenomen om inzicht te krijgen in kenmerken van deelnemers aan OCs. We kunnen hiermee ook nagaan of de 32 OCs die deelnemen aan het onderzoek OC3.0 een goede afspiegeling vormen van alle OCs in heel Nederland. Tot nu toe hebben 25 centra aangegeven deel te willen nemen aan deze enquête. Omdat we een zo breed mogelijk beeld willen krijgen van de deelnemers aan de OCs doen wij bij deze nogmaals een dringend beroep op alle overige centra die nog niet hebben gereageerd. Wanneer de helft van de mantelzorgers in uw centrum deelneemt aan de landelijke enquête, ontvangt u van ons een attentie. Wilt u meedoen of wilt u meer informatie? Neem dan contact op met Channah Pastink (c.pastink@vumc.nl)

Congrestips

Nieuwe burenen

Symposium over langer thuis wonen met dementie, 24 januari, Den Bosch

Het centrale thema tijdens dit congres is (zelfstandig) wonen met dementie. Er zal besproken worden voor welke grote uitdagingen professionals vanuit woningcorporaties, gemeenten, zorg- en welzijnsorganisaties staan.

Kosten: €125,- (exl. Btw); Inschrijven:

<http://www.kcwz.nl/agenda/nieuwe-burensymposium-over-langer-thuis-wonen-met-dementie/aanmelden>

Het Dementie Congres

Dementiezorg in de praktijk, 24 maart, Ede

Mensen die zorgen voor mensen met dementie kunnen te maken krijgen met moeilijke situaties en probleemgedrag. Tijdens dit congres wordt er ingezoomd op de situaties waar de zorgprofessional dagelijks mee te maken kan krijgen. Ook biedt dit congres een kijkje in het brein van mensen met dementie. Verder worden er verschillende workshops gegeven zoals 'omgaan met agressie bij dementie' en 'met de mantelzorgers aan de slag'.

Kosten: €229,- (exl. Btw); Inschrijven:

<http://www.nursingcongressen.nl/dementie/inschrijven.html>

Lees-, kijk en kadotips

De dag door met dementie

Anneke van der Plaats
Kroese Kits Uitgeverij
(Prijs € 19,95)

Dit boek beschrijft wat er gebeurt in het hoofd en in het leven van een persoon met dementie. Onder andere dat denken, kiezen en zelfstandig handelen opeens niet meer gaan. Daarna volgt uitleg over hoe je hiermee om kunt gaan. Praktische tips illustreren hoe je een prettiger en meer ontspannen omgang met mensen met dementie kunt hebben.



Bezielde jaren

Janke Jeltsje van Dijk,
Trijntje Scheeres-Feitsma &
Marcelle Mulder
Perspectief Uitgevers
(Prijs € 29,50)

Dit boek nodigt uit om kennis, ervaring en creativiteit te bundelen en zo te komen tot themamaanden of themaweken gevuld met zingevingsactiviteiten voor en met ouderen, hun familieleden



en vrijwilligers. Om samen met hen creatief, ontspannen en met behulp van de vele suggesties en bronnen uit dit boek aandacht te besteden aan datgene wat het leven de moeite waard maakt. Het boek biedt twaalf uitgewerkte thema's, die ook inspireren tot eigen ideeën, thema's en activiteiten. Daarnaast bevat het boek een praktische werkhandleiding en een handreiking om ervoor te zorgen dat zingevingsactiviteiten een vaste plaats in de organisatie krijgen.

Verstilde wereld - De fasen van de dementie

Rachel Visscher
Uitgeverij Atlas Contact
(Prijs: € 21,99)

Dit boek volgt de ontwikkeling van de ziekte stap voor stap. Het boek geeft een overzicht van de vele symptomen en varianten van dementie. De auteur sprak voor het schrijven van dit boek met mensen met dementie en hun familie, en ook met therapeuten, verplegers, artsen en wetenschappers.



Leven en liefhebben met dementie - Praktische gids voor de eerste tijd na de diagnose

Jeroen Wapenaar, Drs. Marc J.M. Petit, Drs. Susanne de Joode, Jos van der Poel
Uitgeverij LannooCampus
I.s.m. Alzheimer Nederland
(Prijs € 19,99)

Deze praktische gids geeft antwoord op vragen die na de diagnose ontstaan en helpt de betrokkene, zijn of haar partner en directe omgeving bij de praktische voorbereiding op een leven met dementie. Het boek geeft informatie over medische zaken, financiën, zorgprofessionals, intimiteit en seksualiteit, vervoer, wonen, communicatie en hobby's. Het boek raakt aan twijfels, angsten, verdriet, boosheid. Maar het biedt vooral mogelijkheden en oplossingen.



Geef muziekdocumentaire cadeau en help daarmee muziek als medicijn te promoten

Muziek is een fantastisch hulpmiddel om bij mensen met de ziekte van Alzheimer herinneringen te laten herleven. Persoonlijke muziekherinneringen kunnen hen op een wonderbaarlijke manier activeren en in staat stellen weer verbinding te maken met



zichzelf en hun omgeving. De Amerikaan Dan Cohen heeft een methode ontwikkeld om deze muziek via iPod aan te bieden. In Nederland traint de stichting Music & Memory Nederland zorgmedewerkers van instellingen om voorkeursmuziek in de dagelijkse zorg te implementeren. De documentaire 'Alive Inside' laat het werk van Music & Memory en Dan Cohen heel mooi zien. Via de Dementie Winkel is hij nu te koop voor 16 euro! Met Nederlandse ondertiteling.

www.dementie-winkel.nl



Website ontmoetingscentra in nieuw jasje en geupdate!

De komende maanden zal de website van de helpdesk Ontmoetingscentra geheel worden geupdate en vernieuwd. Nieuwsgierig? Ga dan naar www.ontmoetingscentradementie.nl

De Helpdesk Ontmoetingscentra is onderdeel van het **Amsterdam Center on Aging, ACA**. Volg ACA op LinkedIn (ACA-Amsterdam Center on Aging) en Twitter (@Adamcenteraging) voor actueel nieuws!



Deadline kopij volgende nieuwsbrief: vrijdag 31 maart 2017